

РОЗДІЛ I

Щоденник Джонатана Гаркера (писаний стенографічно)

3 травня. Бистриця¹. Виїхав з Мюнхена 1 травня о 8.35 вечора й наступного дня рано-вранці прибув до Відня; мав приїхати о 6.46, але поїзд спізнився на годину. Здається, Будапешт — чудове місто, коли судити з того, що я мигцем побачив з вікна поїзда й під час короткої прогулянки тамтешніми вулицями. Я боявся відходити від вокзалу надто далеко, бо ми спізнювались і рушити далі мали якнайближче до графіка. У мене було таке враження, ніби ми виїжджаємо з Заходу й в'їжджаємо на Схід: найзахідніший з усіх розкішних мостів через Дунай, що сягає тут пристойної глибини й ширини, перекинув нас у стихію звичаїв, залишених турецьким пануванням.

Виїхали ми майже за графіком і після смерку прибули в Клаузенбург². Тут я зупинився на ніч у готелі «Рояль».

¹ Бистриця — місто в Трансильванії (історичний регіон на північному заході Румунії).

² Клаузенбург — німецька назва румунського міста Клуж-Напока, одного з найбільших промислових і культурних центрів Трансильванії.

На обід, чи, точніше, на вечерю, мені принесли курча, оригінально приготоване з червоним перцем, смачне, але після якого хочеться пити. (Прим.: взяти рецепт для Міни.) На моє запитання офіціант відповів, що страва ця зветься *паприка-гендл* і що я можу замовляти її, либонь, по всіх Карпатах, бо вона національна. З'ясувалося, що моє поверхове знання німецької мови стало мені тут у великій пригоді: навіть не уявляю, як би я давав собі раду без неї.

Мавши в Лондоні трохи вільного часу, я завітав до Британського музею і погортав у бібліотеці книжки та мапи, присвячені Трансильванії: мені подумалося, що сякі-такі попередні відомості про цю країну навряд чи будуть зайвими для того, кому доведеться спілкуватися з тамтешнім вельможею. Місцевість, що про неї він згадував, лежить, певно, на крайньому сході країни, якраз на кордоні трьох земель — Трансильванії, Молдавії та Буковини, у самісінькому серці Карпатських гір; це один з найменш залюднених і досліджених кутків Європи. Мені не трапилося жодної мапи чи розвідки з інформацією про точне положення замку Дракули, бо мап цієї країни, порівняно з мапами нашого військово-топографічного управління, досі немає, але я з'ясував, що Бистриця — місто з власною поштовою службою, про яке згадував граф Дракула, — досить відоме. Тут я додаю кілька своїх нотаток: вони допоможуть мені відсвіжити пам'ять, коли я переповідатиму свої мандри Міни.

Трансильванію населяють чотири різні народності: на півдні — саксонці впереміш з волохами, нащадками

даків; на заході — мадяри, а на сході й півночі — секеї¹. Я прямую до останніх, що, як твердять вони самі, ведуть свій рід від Аттіли та гунів. Може, так воно і є, бо в одинадцятому сторіччі, коли країну завоювали мадяри, тут справді жили гунни. Я прочитав, що в підкові Карпатських гір зібрано всі відомі світові забобони, ніби це осередок якогось виру фантазії; коли так, то на мене, либонь, чекають дуже цікаві гостини. (Прим.: треба розпитати про все графа.)

Попри вигідне ліжко спав я погано: мені снилися якісь химерні сни. Цілу ніч під моїм вікном скавучав собака, і, може, причина саме в цьому, або в паприці: я випив з карафи² всю воду, але спраги так і не вгамував. Заснув я десь перед світанком і прокинувся від довгого та невпинного стукоту в двері, тож уранці, очевидно, мені вже спалося міцно. На сніданок знов подали паприку, а ще особливу кашу з кукурудзяного борошна, звану тут *мамалига*, та фаршировані м'ясом баклажани — добірну страву, що зветься *імплетата*. (Прим.: взяти і її рецепт.) Снідати мені довелося поспіхом: мій поїзд відходив за кілька хвилин до восьмої, чи, точніше, мав відійти, бо, примчавши на станцію о 7.30, я ще понад годину просидів у вагоні, перш ніж ми рушили. Що далі на схід, то менш пунктуальні, здається, поїзди. Як же тоді вони курсують у Китаї?

Весь день ми ніби знехотя тяглися країною, багатою на всяку красу. Ми то оминали малі містечка

¹ Секеї — етнічна група мадярів у Трансильванії. Тривалий час секеїв у багатьох історичних документах розглядали окремо від мадярів, дарма що вони говорять мадярською й завжди були міцною опорою мадярського урядування в Трансильванії.

² Карафа — графин.

чи замки на вершинах крутих пагорбів, подібні до зображених у старих молитовниках, то котили вздовж річок і струмків, які, судячи з широких кам'янистих берегів, розливаються великими повенями. Тільки розбурхана вода могла вимести начисто ті береги. На кожній станції стояли купки людей, часом навіть цілі юрми, у найрізноманітнішому вбранні. На вигляд декотрі з них були точнісінько як селяни моєї країни або ті, що їх я бачив, проїжджаючи через Францію та Німеччину, — у коротких куртках, круглих капелюхах і домотканих штанях, однак інші були вельми колоритними. Жінки видавались гарненькими, але тільки здаля, бо мали дуже недоладні фігури, приховані білими просторими сорочками різного крою та здебільшого підперезані широкими поясами з безліччю стрічок, які розліталися, наче балетна сукня, проте під ними, звісно ж, були спідниці. Найдивовижніші з усіх, кого ми бачили, — словаки, більші варвари, ніж інша публіка, у здоровезних пастуших капелюхах, широких мішкуватих брудно-білих шароварах, білих лляних сорочках і грубезних шкіряних поясах майже з фут³ завширшки, розцяцькованих латунними цвяхами. Вони носять високі чоботи, заправляючи туди шаровари, і мають довге чорне волосся та густі чорні вуса. Словом, дуже колоритні, хоч і непривабливі. На театральній сцені їх відразу ж прийняли б за якусь старосхідну зграю розбійників. А втім, мені казали, що вони вельми сумирні й радше намагаються компенсувати так брак природної самовпевненості.

³ Фут — британська міра довжини, що дорівнює 30,48 см.

Сутінки вже переходили в ніч, коли ми нарешті досягли Бистриці — цікавезного старовинного містечка. Розташоване майже на кордоні, — перевал Борго¹ веде звідси простісінько на Буковину, — воно пережило чимало буремних подій, що лишили по собі досить помітну пам'ять. П'ятдесят років тому тут сталася низка великих пожеж, які п'ять разів завдавали страхітливого спустошення. На початку сімнадцятого сторіччя Бистриця витримала тритижневу облогу, втративши 13 000 душ, загиблих на бойовищі й померлих з голоду та хвороб.

Граф Дракула порекомендував мені готель «Золота корона», що, на мою превелику радість, виявився напрочуд старомодним, бо я, звісно ж, хотів якнайглибше пізнати традиції та порядки цієї країни. На мене тут, очевидно, чекали: коло дверей я помітив бадьюру на вигляд літню жінку в звичайному селянському вбранні — білій сорочині з довгим подвійним фартухом спереду і ззаду, пошитим з барвистої вовняної тканини, яка до нескромності туго облягала стан. Коли я підступив ближче, жінка вклонилась і спитала: «Гер² — англієць?» «Так, — відповів я. — Джонатан Гаркер». Вона всміхнулась і сказала щось літньому чоловікові в білій кошулі, який слідом за нею пройшов до дверей. Він зник, але за мить повернувся з листом:

«Друже мій, щиро вітаю вас у Карпатах! Жду не діждуся нашої зустрічі. Цієї ночі спить спокійно.»

¹ Борго — угорська назва перевалу Тіхуца, що сполучає румунські міста Бистрицю (Трансильванія) і Вату-Дорней (Буковина).

² Гер (нім. Herr) — традиційне ввічливе звертання до чоловіка в німецькій мові.

Диліжанс до Буковини від'їжджає завтра о третій годині; одне місце в ньому призначено вам. На перевалі Борго чекатиме моя коляска, яка й доправить вас до мене. Сподіваюся, що ваша подорож з Лондона була весела і що в моїй прекрасній країні вам сподобається.

*Ваш друг,
Дракула»*

4 травня. Я дізнався, що хазяїн готелю одержав від графа листа з проханням приберегти для мене найкраще місце в кареті, але у відповідь на докладніші розпити він неначе відмовчувався, вдаючи, ніби не розуміє моєї німецької. Це, певна річ, була неправда, бо доти він чудово її розумів — принаймні відказував мені досить точно. Хазяїн мовби злякано презирнувся зі своєю дружиною, немолодою пані, яка мене зустріла, і промимрив, що гроші надіслано листом, а більше йому нічого не відомо. Коли я спитав, чи знає він графа Дракулу і чи може розповісти мені щось про його замок, вони обоє перехрестились і, сказавши, що анічогісінько не відають, рішуче відмовилися говорити далі. До від'їзду лишалося вже так мало часу, що розпитати когось іншого я просто не встиг, хоч це все здавалося вкрай таємничим і анітрохи не тішило.

Перед самісіньким моїм виходом господиня піднялась до мене й істеричним тоном заговорила:

— Невже вам треба їхати? О паничу, невже вам треба їхати?!

Вона так схвилювалася, що, здається, розгубила навіть той невеличкий запас німецьких слів, яким володіла,

і мішала їх з іншою мовою, зовсім мені незнайомою. Я насилу вловлював зміст і раз по раз перепитував. Коли ж я сказав їй, що мушу їхати негайно і що мене жене туди важлива справа, вона знову запитала:

— Чи знаєте ви, який сьогодні день?

Я відповів, що сьогодні четверте травня. Хитаючи головою, вона сказала:

— О так! Я це знаю! Я це знаю, а от чи знаєте ви, що сьогодні за день?

Коли я пояснив, що не розумію її, вона повела далі:

— Сьогодні переддень Святого Георгія. Невже ви не знаєте, що цієї ночі, ледве годинник виб'є північ, уся нечисть, яка тільки є на світі, здобуде повну владу? Чи знаєте ви, куди їдете і що з вами може скоїтися?

Вона була в такому явному розпачі, що я спробував її заспокоїти, але марно. Кінець кінцем жінка впала навколішки й почала благати мене не їхати чи принаймні перечекати день-два. Це все видавалось вельми кумедним, однак мене взяла тривога. Та мені годилося робити свою справу усупереч перепонам. Отож я захопився піднімати господиню з колін і якнайсерйозніше подякував їй, докинувши, що мене кличе обов'язок і я мушу їхати. Тоді вона встала, втерла очі й, знявши зі своєї шиї розп'яття, простягла його мені. Я не знав, як учинити: мене, англіканця, вчили розцінювати такі речі як своєрідне ідоловірство, але відмовити літній пані, що від усього серця зичить мені добра, ще й охопленій таким настроєм, було б без міри нечемно. Вона, либонь, помітила сумнів на моєму обличчі, бо просто наділа чотки мені на шию і, сказавши: «Заради

вашої матері», вийшла з кімнати. Цю частину щоденника я пишу, дожидаючи карети, яка, відомо ж, запізнюється, а розп'яття й досі висить у мене на шиї. Чи то через страх літньої пані, чи то через безліч тутешніх легенд про привидів, чи то через саме розп'яття — не знаю, але на душі мені вже не так легко, як зазвичай. Коли цьому нотатникові судилося потрапити до Міни раніше від мене, нехай він перекаже їй моє останнє вітання. А ось і карета!

* * *

5 травня. Замок. Сірі ранкові сутінки розтанули, і сонце вже стоїть високо над далеким обрієм, позубленим чи то деревами, чи, може, горами — не скажу: з такої великої відстані важко відрізнити велике від малого. Спати мені не хочеться, а як будити мене не велено, доки я сам не прокинусь, то почну, звісно, писати, аж поки знову засну. Треба занотувати безліч усяких дивниць, але, щоб читачі цих рядків не подумали, ніби я цупко пообідав перед від'їздом з Бистриці, мені слід докладно описати свій обід. Їв я те, що тут називають *розбійницькою печенюю*, — шматки бекону, цибулі та яловичини, приправлені червоним перцем, нанизані на патички й запечені на вогні, — у Лондоні так готують хіба тільки м'ясні обрізки! Мені подали вино «Золотий Медіаш»¹, яке чудно щипає язик, однак загалом має приємний смак. Я випив лише два келихи цього трунку, і більше нічого.

¹ «Золотий Медіаш» — червоне вино з румунського міста Медіаш, що лежить у самісінькому центрі Трансильванії.